

UCHWAŁA NR III/25/2006
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO
z dnia 28 grudnia 2006 roku

w sprawie wyrażenia opinii do projektu „ Studium ochrony przed powodzią zlewni rzeki Kwisy”

Na podstawie art. 18 pkt 20 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2001r. Nr 142, poz. 1590 z późn. zm.) oraz art. 79 ust 3 ustawy z dnia 18 lipca 2001r. Prawo wodne (Dz.U. z 2005r. Nr 239, poz. 2019 z późn. zm.) uchwała się co następuje:

§ 1. Opiniuje się pozytywnie projekt „Studium ochrony przed powodzią zlewni rzeki Kwisy”, w części obejmującej odcinek ujściowy rzeki Kwisy w km od 0,0 do 13,0, przedstawiony przez Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Województwa Lubuskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY SEJMIKU

Henryk Maciej Woźniak

URZĄD MARSZAŁKOWSKI WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO
W ZIELONEJ GÓRZE

WYCIĄG
ZE „STUDIUM OCHRONY PRZED POWODZIĄ ZLEWNI RZEKI
KWISY” W GRANICACH WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO

1. PODSTAWA OPRACOWANIA „STUDIUM...”

Podstawą przedstawionych koncepcji jest wykonana w ramach „Studium ochrony przed powodzią zlewni rzeki Kwisy” „Inwentaryzacja i ocena aktualnego stanu zabudowy i zagrożenia powodziowego zlewni rzeki Kwisy” zawierająca m.in.:

- inwentaryzację i ocenę doliny rz. Kwisy poniżej zbiornika Leśna (Kwisa Dolna),
- mapy stref zagrożenia powodziowego w dolinie rz. Kwisy,
- symulacyjne obliczenia przepustowości koryta i doliny rz. Kwisy.

Opracowania oparte są na mapach topograficznych w skali 1:10000 oraz pomiarach geodezyjnych sporządzonych dla potrzeb studium zawierających:

- profil podłużny rz. Kwisy (z uwzględnieniem obwałowań),
- przekroje poprzeczne (dolinowe, korytowe, mostowe),
- szkice obiektów hydrotechnicznych i komunikacyjnych.

2. STOPIEŃ SZCZEGÓŁOWOŚCI OPRACOWANIA

Szczegółowość i dokładność opracowania „Studium...” odpowiada szczegółowości rozpoznania „Inwentaryzacji i oceny”, która jest stosunkowo duża, gdyż:

- bazuje na pomiarach geodezyjnych,
- opiera się na znajomości przepływów wielkich wód prawdopodobnych w przekrojach wodowskazów Łoży i Nowogrodziec oraz na odpływie ze zbiornika Leśna a także wzdłuż rzeki.

3. DANE HYDROLOGICZNE

Przepływy maksymalne rz. Kwisy Dolnej w obecnych warunkach hydrologicznych i zabudowy zbiornikowej zlewni w najważniejszych przekrojach obliczeniowych przedstawiono w poniższej tabeli:

Km rzeki	Przekrój	Przepływy m ³ /s o prawdopodobieństwie p%							
		50	10	5	3	2	1	0,5	0,3
89,446	odpływ ze zb. Leśna	46	106	137	159	180	212	248	273
87,420	uj. pot. Bruśnik	46	113	148	172	199	228	269	284
85,920	uj. Miłoszowskiego Potoku	46	121	161	186	210	247	292	297

84,943	uj. pot. Grabiszówka	47	123	164	189	213	250	296	300
76,938	uj. pot. Olszówka	53	141	184	212	238	280	320	332
72,800	uj. pot. Siekierka (m. Lubań)	57	157	202	231	259	305	337	338
67,392	uj. pot. Luciaża	61	163	208	238	263	307	347	351
58,760	uj. pot. Iwnica	68	173	217	250	270	310	360	373
58,590	wod. Nowogrodziec	68	174	219	251	277	322	366	398
13,130	wod. Łozy	57	158	216	265	309	394	493	576
0,0	ujście do Bobru	57	158	216	265	309	394	493	576

4. MOŻLIWE KIERUNKI DZIAŁAŃ

Poprawę stopnia zabezpieczenia przed powodzią można osiągnąć w sposób czynny przez:

- zwiększenie retencji naturalnej przez zalesianie środkowych partii zlewni (górne są mocno zalesione),
- tworzenie zbiorników małej retencji w górnych i środkowych partiach zlewni (co wykracza poza zakres zlecenia),
- tworzenie kolejnych zbiorników przeciwpowodziowych na głównych dopływach Kwisy, co jest uwzględnione w wariantcie ochrony czynnej poprzez projektowane zbiorniki: Mirsk na Czarnym Potoku, Oleszna na Oldzy, Świecie na Bruśniku, Jurków na Grabiszówce i Gościszów na Sowince.

W ramach ochrony biernej można rozpatrywać następujące działania:

- dostosowanie koron obwałowań chroniących tereny zabudowane do wymogów normatywnych odpowiadających występującym tu klasom obwałowań II – III,
- budowa nowych obwałowań bądź murów chroniących tereny zabudowane,
- indywidualną ochronę pojedynczych gospodarstw lub budynków znajdujących się na skraju zalewu,
- zwiększenie szerokości koryta rzeki np. w nadmiernie zawężonej dolinie Kwisy w Leśnej,
- budowę kanału ulgi zwiększającego przepustowość doliny np. w rejonie Lubania na odcinku o dość intensywnej zabudowie wymagającej ochrony murami bądź wałami, co prowadzi do znacznego zmniejszenia przekroju przepływu wielkich wód,

- zwiększenie przepustowości mostów powodujących spiętrzenie wielkich wód i podtopienia terenów zabudowanych, bez możliwości opływania mostów wkomponowanych często w wysokie nasypy drogowe dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych np. w Nowogrodźcu, Lubaniu i Leśnej,
- **odsunięcie wałów biegnących bardzo blisko koryta i powodujących niepotrzebne podwyższenie poziomu wielkich wód (jednego z wałów), np. w rejonie**
km 2,5 ÷ 3,1 w Trzebowie,
km 5,7 ÷ 6,1 w Rudawicy,
 km 76,5 ÷ 76,9 w Jałowcu,
 km 77,3 ÷ 78,4 w Kościelnikach Dolnych,
- w ostateczności likwidację zabudowań nie dających się w sensowny sposób ochronić a położonych bardzo blisko koryta rzeki Kwisy lub np. na wąskim pasie terenu w Leśnej pomiędzy korytem Kwisy a korytem Miłoszowskiego Potoku.

5. PROJEKTOWANE PRZEDSIĘWZIĘCIA
MODERNIZACYJNO – INWESTYCYJNE

Proponując zakres prac w dolinie Kwisy Dolnej (poniżej zb. Leśna) wzięto pod uwagę następujące założenia i okoliczności:

- **ochroną należy objąć tereny zabudowane od wsi Trzebów i Rudawica w woj. lubuskim do m. Leśna w woj. dolnośląskim,**
- nie przewiduje się ochrony terenów niezabudowanych (rolniczych), gdyż prowadziłyby to do podwyższenia poziomu wielkich wód,
- **uznano, że tereny zabudowane od Trzebowa do Leśnej powinny być chronione obiektami o klasie nie wyższej niż II, dla której wodą miarodajną jest woda stuletnia;** wg rozpoznania i oceny autorów Studium nie ma uzasadnienia aby istniejąca zabudowa mogła być uznana zgodnie z art. 80a „Prawa wodnego” z 2005 r. za „tereny o szczególnym znaczeniu społecznym, gospodarczym i kulturowym” i musiała być chroniona przed wodą miarodajną 200-letnią (jak np. m. Wrocław),
- nie wszędzie jest możliwość ochrony pojedynczych zabudowań w dolinie rzeki położonych bardzo blisko koryta i wówczas proponuje się likwidację zabudowy; w

przypadku pojedynczych zabudowań położonych z dala od rzeki na skraju zalewu przewiduje się ich indywidualną ochronę (np. podwyższenie terenu itp.),

- klasy obwałowań ustalono biorąc pod uwagę nie tylko powierzchnie chronionych terenów ale również orientacyjną ilość osób zamieszkałych na chronionym terenie; wystarczające są tutaj klasy II – III,
- w kilku przypadkach przewiduje się rozbudowę mostów (zwiększenie światła) w celu uniknięcia występujących przewężeń i spiętrzeń,
- w jednym przypadku (m. Lubań) przewidziano rozbudowę istniejącego cieku melioracyjnego na kanał ulgi o szerokości dna 10 m,
- w jednym przypadku przewidziano poszerzenie koryta Kwisy w miejscu dużego przewężenia doliny w m. Leśna.

RZKA KWISA DOLNA – W GRANICACH WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO

Lokalizacja zagrożeń (km potoku)	Opis obiektów i zagrożeń wg „Inwentaryzacji...”	Projektowane przedsięwzięcia modernizacyjno-inwestycyjne	Uwagi
1	2	3	4
0,000÷1,200	Koryto rzeki w stanie naturalnym, stabilny przekrój zbliżony do trapezowego. Obecny porost drzew i krzewów wzdłuż linii brzegowej, bez zabudowy i wynikowych zagrożeń powodziowych	konserwacja koryta	
1,200	Trzyprzęsłowy most w ciągu jednotorowej linii kolejowej trzeciorzędowej, stalowy kratownicowy na betonowo-kamienno-ceglanych przyczółkach i filarach pośrednich, światło 3 x 30,0 = 90,0 m, prześwit 2,36; 2,85; 5,20 m, przepustowość 525 m ³ /s, stan techniczny dobry	bez zaleceń	Q _{0,5%} = 493 m ³ /s
1,200÷4,390	Koryto w stanie naturalnym, gęsto porośnięte wzdłuż linii brzegowej, szerokość koryta do 20,0 m i głębokość do 2,0 m, bez zabudowy i zagrożeń powodziowych. W km 2,500÷3,800 lewostronny wał chroniący wieś Trzebów, szerokość korony 1,0 m, wysokość 1,0÷1,5 m. W km 3,535 i 3,685 uszkodzone progi. Poniżej koryto bez zabudowy i zagrożeń powodziowych.	konserwacja koryta, podwyższenie wału lewego kl. III w km 3,10÷3,78, rozbiórka wału istniejącego w km 2,5 ÷ 3,1	w km 2,54 bp granica gm. Małomice i Żagań
4,390	Trzyprzęsłowy most drogi powiatowej, konstrukcja żelbetowa oparta na betonowych	bez zaleceń	Q _{0,5%} = 493 m ³ /s

Lokalizacja zagrożeń (km potoku)	Opis obiektów i zagrożeń wg „Inwentaryzacji...”	Projektowane przedsięwzięcia modernizacyjno-inwestycyjne	Uwagi
1	2	3	4
	przyczółkach i filarach działowych, światło 27,50 + 51,50 + 32,50 m = 111,50 m, prześwit 2,70; 5,00; 2,70 m, przepustowość 625 m ³ /s, stan techniczny dobry. W przekroju mostu widoczne ślady jazu kaszycowego		
4,390 ÷ 7,960	Koryto rzeki kręte, wzdłuż linii brzegowej porost drzew i krzewów. W km 4,670 uszkodzony próg regulacyjny, światło 15,0 m, spad 1,55 m. W km 5,025 zniszczony próg regulacyjny. W obu przypadkach brak wpływu na przejście wód powodziowych. W km 5,670 początek prawego wału chroniącego wieś Rudawica (ferma)	konserwacja koryta, remont stopnia w km 4,67, lokalne podwyższenie wału Rudawica kl. II, zamknięcie od WD km 6,01÷6,16, rozbiórka wału istn. w km 5,67÷6,16	
7,960	Ośmioprzęsłowy most drogowy w ciągu gruntowej drogi gminnej, konstrukcja stalowo-drewniana, światło łącznie 104,2 m, prześwit w korycie 6,0 m, na terenach przyległych 2,50 m, przepustowość 500 m ³ /s. Stan techniczny – zły. W km 7,815 uszkodzony bród.	remont mostu	Q _{1%} = 394 m ³ /s
7,960÷10,620	Koryto rzeki naturalne, na obu brzegach wzdłuż linii brzegowej gęsty porost drzewami i krzewami, możliwe łatwe wyjście wielkich wód na brzeg lewy, bez zabudowy i zagrożeń powodziowych, w km 9,525 – zniszczony jaz iglicowy, km 10,250 próg regulacyjny o świetle 15,40 m i spadzie 0,80 m, obydwie budowle bez wpływu na przejścia wielkich wód. Prawostronny wał o wysokości 1,50 ÷ 3,50 m chroniący tereny wsi Rudawica, koniec wału w km 9,65, stan techniczny zadowalający.	konserwacja koryta, rozbiórka szczątków jazu w km 9,525	
10,620	Uszkodzona kładka dla pieszych, konstrukcja drewniana, światło 9,5 + 4,70 + 4,50 = 18,7 m, prześwit 2,25 m	rozbiórka kładki	
10,620÷11,323	Koryto rzeki naturalne, brzeg prawy o wysokości około 20 m, brzeg lewy naturalny niski, obustronny gęsty porost wzdłuż linii brzegowej drzewami i krzewami	konserwacja koryta	w km 10,80 b.prawy granica gmin Żagań i Osiecznica oraz granica województw

Lokalizacja zagrożeń (km potoku)	Opis obiektów i zagrożeń wg „Inwentaryzacji...”	Projektowane przedsięwzięcia modernizacyjno-inwestycyjne	Uwagi
1	2	3	4
11,323	Bród o świetle 20,50 m	bez zaleceń	
11,323÷13,172	W km 13,048 pozostałości progu kamiennego, poniżej koryta naturalne, obustronny porost drzew i krzewów, bez zabudowy i zagrożeń powodziowych. Koryto poniżej mostu naturalne, obustronny gęsty porost krzewów i drzew, bez zabudowy i zagrożeń powodziowych	konserwacja koryta, stabilizacja dna w przekroju progu km 13,048	
13,172	Trzyprzęsłowy most w ciągu drogi gminnej, konstrukcja stalowo – żelbetowa oparta na betonowych przyczółkach i filarach, światło 18,60 + 20,50 + 18,60 = 57,7 m, prześwit 3,80; 7,20; 3,70 m przepustowość 500 m ³ /s, stan techniczny – zadowalający	bez zaleceń	Q _{1%} = 394 m ³ /s
13,172÷13,497	Koryto rzeki poniżej stopnia do mostu drogowego – uregulowane, przekrój trapezowy, w dolnej części narzut kamienny	bez zaleceń	
13,497	Stopień wodny Łozy, jaz dwuprzęsłowy powłokowy, ujęcie wody na brzegu lewym dla MEW, przepławka dla ryb, światło 2 x 15,0 = 30,0 m, spad 3,30 m	bez zaleceń	

Administratorami obiektów przewidzianych do przebudowy lub modernizacji między innymi są:

- rzeki Kwisy: Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej we Wrocławiu
– Inspektorat w Zgorzelcu,
- **obwałowań na terenie woj. lubuskiego: Lubuski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Zielonej Górze,**
- progów, stopni regulacyjnych i jazów: Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej we Wrocławiu,
- mostu w km 7,96 oraz kładki w km 10,620: Urząd Gminy w Żaganiu,

6. UWAGI KOŃCOWE

Kolejnym etapem prac projektowych powinno być „Studium wykonalności” dla całej doliny Kwisy oparte na bardziej szczegółowych podkładach geodezyjnych (np. 1:2000) i gęstych przekrojach poprzecznych z koncepcjami budowy i przebudowy poszczególnych obiektów hydrotechnicznych i komunikacyjnych oraz dokładniejszym rozpoznaniem walorów przyrodniczych warunkujących często sposoby rozwiązań, studium powinno objąć obydwie warianty oraz koszty wariantowych rozwiązań na ciekach, gdzie lokalizowane są nowe zbiorniki.

7. UZGODNIENIA

Przedstawione rozwiązania zostały zaprezentowane w trakcie narad roboczych między innymi w Żaganiu, w których wzięli udział przedstawiciele:

- Starostwa Powiatowego w Żaganiu,
- Urzędu Gminy w Żaganiu,
- Lubuskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Zielonej Górze
- Inspektoratu w Żaganiu.

Rozwiązania techniczne dotyczące województwa lubuskiego zostały zaopiniowane pozytywnie, a zgłoszone dodatkowe uwagi zostały uwzględnione w Studium.